

ศึกษาการดำเนินชีวิตตามแนวทาง “ฮีต 12” ของชาวพุทธลาวในเมืองปากเซ แขวงจำปาสัก
สาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว

THE STUDY OF WAY OF LIFE ACCORDING TO “HEET 12” OF LAO BUDDHIST IN
PAKSE DISTRICT, CHAMPASAK PROVINCE ,LAO PEOPLES DEMOCRATIC
REPUBLIC

พระอานัน จันทมโม (จันทวงศ์)*

บทคัดย่อ

๑) การดำเนินชีวิตตามแนวทางพระพุทธศาสนาของชาวพุทธเมืองปากเซ ยังดำเนินชีวิตตามหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา คู่ขนานกับประเพณีวัฒนธรรม อันติงามของชาวลาวเมืองปากเซ โดยมีศีล 5 เป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิต ฉะนั้นจึงเห็นได้ว่า วิถีชีวิตของชาวพุทธลาวเมืองปากเซ อยู่อย่างเรียบง่าย โดยมีหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวทางจิตใจ โดยการให้ให้ทาน รักษาศีล ภาวนา ตามกาลโอกาสทางพระพุทธศาสนาอีกด้วย

๒) ประเพณี ฮีต 12 ของชาวพุทธลาวในเมืองปากเซ นั้นชาวเมืองปากเซ ยังได้ให้ความสนใจเป็นอย่างดี ยังได้รักษาขนบธรรมเนียมประเพณี ฮีต 12 เดือนนี้ที่ตกทอดมาแต่สมัยโบราณถึงปัจจุบัน ถือได้ว่าชาวลาวเมืองปากเซยังได้รักษา ฮีตครองประเพณีไว้ เพื่อสืบทอดบอกต่อไปให้ลูกหลานในวันข้างหน้า ชาวเมืองปากเซ ได้ตระหนักรู้จึงได้ให้ความสำคัญและได้รักษาประเพณีนี้เหล่านี้อย่างดีเยี่ยมคู่ชาวพุทธลาวในเมืองปากเซและเพื่อเป็นแบบในการดำเนินชีวิต จะได้เคียงคู่กับพระพุทธศาสนา สืบต่อไป

๓) การดำเนินชีวิตตามแนวทาง “ฮีต 12” ของชาวพุทธลาวใน เมืองปากเซ แขวงจำปาสัก ได้ดำเนินชีวิตตามประเพณี ฮีต 12 และก็ได้รับอิทธิพลจากพระพุทธศาสนาเป็นอย่างดี สิ่งเหล่านี้เป็นเครื่องพิสูจน์ความเพื่องฟูความเจริญทางประเพณีวัฒนธรรมของชนชาวลาวแต่สมัยโบราณตลอดถึงปัจจุบัน ในการดำเนินชีวิตนั้นมีความเชื่อเรื่องกรรม บาป บุญ ผสมผสานกับหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา โดยมีรักษาศีล เป็นพื้นฐาน และดำเนินชีวิตด้วยความไม่ประมาท ในการทำบุญนั้นโดยยึดหลักธรรม โดยมีบุญกิริยาวัตถุ 10 ประการมาปรับใช้ในการให้ทาน เป็นต้น

* พระอานัน จันทมโม (จันทวงศ์), ศึกษาการดำเนินชีวิตตามแนวทาง “ฮีต 12” ของชาวพุทธลาวในเมืองปากเซ แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว, วิทยานิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

คำสำคัญ : การดำเนินชีวิต, ประเพณีฮีต 12, เมืองปากเซ

Abstract

The thesis on “A Study Of Lao Buddhists’ Way Of Life According To Heet 12, (twelfold local customs), In Pakse city, Champasak Province, Lao People’s Democracy Republic”

Consists of three objectives: 1) to study the way of life according Buddhism 2) to study the traditions of Heet 12 (twelfold local customs) of Lao Buddhists, in Pakse city and 3) to study Lao Buddhists’ way of life according to Heet 12, in Pakse City, Champasak Province, Lao People’s Democracy Republic. The data for this thesis was searched and collected from related documents and researches, and from interviewing target group then it was brought to the analysis and conclusion for the result of research .

The result of research was found that:

1) for the way of life according to Buddhism of Lao Buddhists in Pakse city, they still lead their lives in the way of Buddhist doctrines with simultaneously adorable custom and culture based on the five precepts for their way of life. Therefore, it could be seen that Lao Buddhists’ way of life in Pakse city is ordinary and simple by having The Buddhist Dhamma as spiritual refuge. They occasionally perform sharing, donation, precept observation, insight development in Buddhism.

2) for Heet 12 (the twelfold local customs) of Lao Buddhists in Pakse city, they are mostly interested in them, have preserved, maintained and inherited them from ancient period to present time. This is regarded that Lao Buddhists in Pakse city have preserved their own local customs to hand over and to tell to new generation in the future. Pakse’s population intellectually realized the values of their traditions and culture, then they gave the priority to them and have preserved them for a long time for Lao Buddhists in Pakse city in order to be a pattern for the way of life with Buddhism forward in the future.

3) For leading lives according Heet 12 (the twelfold local customs) of Lao Buddhists in Pakse city, Champasak Province, they have led their lives on the way of Heet 12 (twelfold local customs) and have completely been influenced by Buddhism. This is evaluation of custom and cultural civilization of ancient Lao people from earlier to now. Their way of life is based on belief in the law of Kamma, sin, and merit which is available in Buddhism’s Teaching. They fundamentally observe precepts, live with carefulness, make

various kinds of merits; such as, donation etc. By means of Dhamma code, e.g., ten bases of meritorious action applied for meritorious performance.

Keywords : the way of life, Heet 12, Pakse city

บทนำ

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว(Lao People Democratic Republic)(http://www.lampangvc.ac.th/lvcasean/page_laos.html. สืบค้น วันที่ 3 กรกฎาคม 2559.) ลาวเป็นประเทศหนึ่งที่ตั้งอยู่ระหว่างกลางของเอเชียอาคเนย์ เรียกว่าแหลมอินโดจีน ซึ่งมีวัฒนธรรม และ ประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของประชาชนลาว อันเป็นความเชื่อที่ได้ปลูกฝังกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันที่มีต่อพระพุทธศาสนามาเป็นเวลายาวนาน ประชาชนลาวร้อยละ 90 ของจำนวนประชากร ได้นับถือพระพุทธศาสนาเป็นชีวิตจิตใจ (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่, 2550: 19.) กษัตริย์ผู้นำลาวในแต่ละยุคสมัยได้ ศรัทธาต่อพระพุทธศาสนาเป็นอย่างดี สมัยพระเจ้าวิสุทธาราชธิปัต หรือ พระเจ้าวิสุทธาราชาไตรภวนาถาธิปัตติศรีสัตนาคนหุต (พ.ศ. 2044-2063) พระพุทธศาสนามีความเจริญรุ่งเรืองมาก พระองค์ทรงเอาใจใส่ทำนุบำรุงพุทธศาสนาเป็นอย่างดีในปี พ.ศ.2564 พระเจ้าวรวงศา ธรรมมิกะราช ได้พามเหสี และลูกจำนวนหนึ่ง ขึ้นไปไหว้พระบาง ที่นครเชียงทอง "หลวงพะบาง" และก่อนหน้านั้นใน พ.ศ. 2093 สมัยเจ้าไชยเชษฐาธิราช ขึ้นครองราชย์แทนบิดาพระองค์ ได้สานต่อเจตนารมณ์ ของบิดา เป็น ผู้ที่มีศรัทธาในพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาในประเทศลาว มีความเจริญรุ่งเรืองมาก พระองค์ได้มอบ นครเชียงทองให้พระสงฆ์เป็นผู้เฝ้ารักษาพร้อมด้วยพระบาง ส่วนพระองค์ได้ยกไพร่พลจำนวนหนึ่งลง มาที่นครเวียงจันทน์ และได้ขนานนามนครนี้ว่า "นครจันทบุรี สีสัตตะนาคนาคะนาหุตอุตตมะราชา ธาณี"(บะซอนทลวงจวงจัน 450ปี ,2010: 40.) และได้เอาพระธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตโดยมีพระสงฆ์เป็นผู้ประพฤติปฏิบัติและเป็นแบบอย่างที่ดี นอกจากนั้นพระสงฆ์ยังเป็นบุคคลสำคัญในการแนะนำสั่งสอนญาติโยมให้เกิดศรัทธาในพระพุทธศาสนาในพระธรรมคำสอนและ ฮิตครองประเพณี เพื่อให้ดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้อง

สังคมลาวเป็นสังคมที่มีวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม ที่สืบทอดกันมาเป็นเวลายาวนานเป็นการสืบทอดดาวฮอยบู ในสิ่งที่บรรพบุรุษผู้เป็นต้นเค้าได้สร้างไว้ให้ คำว่าฮิต (จาริต) เรื่องครอง (ครองธรรม) ที่เรียกกันติดปากว่า “ฮิตสิบสอง ครองสิบสี่” ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถือว่าเป็นบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งที่พระพุทธศาสนา โดยเฉพาะพระสงฆ์มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างมาก วัดอันมีพระสงฆ์สามเณรเป็นทำหน้าที่เป็นผู้ดูแลจัดการ จึงมีส่วนสำคัญในการผลักดัน ฮิตครองให้ดำรงมั่นสืบทอดกันมาเป็นช่วงๆ จนกระทั่งถึงปัจจุบันนี้ (มะทาอำแพง วัฒาวัจ, 2009: 1.) ฮิตครอง จึงถือว่าเป็นเส้นทางเลี้ยววัฒนธรรมของชาว ฮิต 12 ครอง 14 เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่คนลาวชาวพุทธปฏิบัติกันมายาวนานจนกลายเป็นวิถีชีวิตเพราะว่า ฮิต 12 ครอง 14 นั้นเป็นประเพณีสิบสองเดือนซึ่งเป็นจาริตให้สมาชิกในสังคมได้มีโอกาสร่วมชุมนุมกันทำบุญประจำเดือนทุกๆเดือนในรอบปีผลที่ได้รับก็คือคนจะได้มีเวลา

เข้าวัดได้ใกล้ชิดกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามากยิ่งขึ้นทำให้ประชาชนรู้จักมักคุ้นสามัคคีกันเป็นอย่างดี(วิ
คอง อนุภะเวสมฺ, 2006: 16-17.) ฮิต 12 หรือ จาริตประเพณี สิบสองเดือนของชาวลาว และ ครอง 14
หรือ ระเบียบข้อวัตรปฏิบัติของกลุ่มคนในสมัยโบราณ ให้อยู่ร่วมกันโดยสันติ โดยยึดถือหลักคำสอนพุทธศาสนา
เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต(พระอุดมศักดิ์ ปณฺญาวโร(แก้วพันธวงศ์),2556: 74.)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจอยากจะศึกษาการดำเนินชีวิตตามแนวทางใน ฮิต 12 ของชาวพุทธลาวในเมือง
ปากเซ เพราะเห็นว่าจาริตประเพณีเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินชีวิต ถ้าว่า “ฮิต 12 ครอง 14” นี้หากเสื่อม
คลายหรือจางหายไปจากประชาชนลาว คนลาวก็จะห่างเหินจากพระพุทธศาสนา ผู้วิจัยจึงตระหนกอยู่เสมอว่า
การอนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณีตลอดจนจรรโลงรักษาพระพุทธศาสนาให้ยั่งยืนสืบต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 ศึกษาการดำเนินชีวิตตามแนวทางพระพุทธศาสนา
- 2.2 ศึกษาประเพณี ฮิต 12 ของชาวพุทธลาวในเมืองปากเซ
- 2.3 ศึกษาการดำเนินชีวิตตามแนวทาง ฮิต 12 ของชาวพุทธลาวใน เมืองปากเซ แขวงจำปาสัก
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

3. ปัญหาที่ต้องการทราบ

- 3.1 ศึกษาการดำเนินชีวิตตามแนวทางพระพุทธศาสนา เป็นอย่างไร
- 3.2 ศึกษาประเพณี ฮิต 12 ของชาวพุทธลาวในเมืองปากเซ เป็นอย่างไร
- 3.3 ศึกษาการดำเนินชีวิตตามแนวทาง ฮิต 12 ของชาวพุทธลาวใน เมืองปากเซ แขวงจำปาสัก
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นอย่างไร

4. วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า
ทางด้านเอกสาร (Documentary research) และศึกษาวิจัยทางภาคสนามด้วย (Field Research) เพื่อให้
งานวิจัยนี้ได้สมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ โดยมีขั้นตอนการวิจัยดังต่อไปนี้

4.1 ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารชั้นปฐมภูมิ (Primary Sources) อันได้แก่
พระไตรปิฎกภาษาไทยฝ่ายเถรวาท ฉบับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยพุทธศักราช 2539

4.2 ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารชั้นทุติยภูมิ (Secondary Sources) ได้แก่
หนังสือ ตำราวิชาการ สารานิพนธ์ วิทยานิพนธ์ บทความทางวิชาการ ท่านผู้รู้ และรวมทั้งผลงานวิจัยต่างๆ ที่
เกี่ยวข้อง และจำเป็นต่อการวิจัย

4.3 ศึกษาวิจัยภาคสนาม (Field Research) เป็นการศึกษาจากการสัมภาษณ์บุคคลที่เป็น
กลุ่มเป้าหมาย ซึ่งได้แก่ กลุ่มพระสงฆ์ 10 รูป กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ 10 /คน นักวิชาการพระพุทธศาสนา 10 รูป/
คน กลุ่มประชาชนทั่วไป 10 /คน รวมกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสัมภาษณ์ จำนวน 40 รูป/คน

นอกจากนี้ยังได้สังเกตการแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมเพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินชีวิตใน ฮีต 12 ของประชาชนลาว ในเมืองปากเซ

4.4 ศึกษาค้นคว้า การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาตามหลักอุปนัยวิธีเรียงเรียงและสรุปผลการวิจัย พร้อมทั้งข้อเสนอแนะนำเสนอฟผลการวิจัยโดยพรรณนาต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและต่อมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อเป็นผลงานการวิจัยต่อไป

5. สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยในหัวข้อดังกล่าว ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยโดยจำแนกออกเป็น 3 ส่วนดังต่อไปนี้

5.1 การดำเนินชีวิตตามแนวทางพระพุทธศาสนา

การดำเนินชีวิตตามแนวทางพระพุทธศาสนานั้นมีหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับว่าบุคคลและสังคม ส่วนสำคัญในการกำหนดรูปแบบวิธีการของบุคคลหรือสังคมขึ้นอยู่กับปัจจัยที่ว่าเป็น สภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ระหว่างสังคมในเมืองกับสังคมชนบท แต่การดำรงชีวิตมนุษย์นั้นสิ่งที่เป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตคือ ปัจจัย 4 ที่เราทุกคนรู้จักกันดี นั่นก็คือ เครื่องนุ่งห่ม อาหาร ที่อยู่อาศัย และ ยารักษาโรค เป็นสิ่งที่จำเป็นมากต่อการดำรงชีวิตหลักการพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้านสุขภาพได้แก่ สุขภาพกายและสุขภาพจิต ด้านสังคมได้แก่ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี

ดังนั้น การดำเนินชีวิตของชาวพุทธบริษัททั้งหลายนั้นจึงเป็นไปตามทางของหลักหลักคำสอนในทางพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นการดำเนินชีวิตที่ทรงคุณค่า

5.2 ประเพณี ฮีต 12 ในเมืองปากเซแขวงจำปาสัก

คำว่า “ฮีต” หรือ “รึด” หรือ “จารีต” ประเพณี” หมายความว่า “ประเพณี อันเนื่องด้วยศีลธรรม ซึ่งคนส่วนรวมถือกันว่ามีความสำคัญใคร่ประพฤติฝ่าฝืนหรือดเว้นไม่กระทำตามที่กำหนดไว้ถือว่าผิดเป็นชั่ว” ฮีต 12 ของชาวลาว หรือ ชาวเมืองปากเซเป็นฮีตที่บริสุทธิ์เป็นเรื่องของความเชื่อในพระพุทธศาสนาและเป็นประเพณีพื้นบ้านที่สมาชิกในสังคมจะได้มีโอกาสร่วมชุมนุมกันทำบุญประจำทุกปีของเดือนและรอบปีนั่นเอง

ประเพณีฮีต 12 ในเมืองปากเซ แขวงจำปาสักยังคงดำเนินและปฏิบัติกันมาเป็นเวลายาวนาน โดย การมีส่วนร่วมของประชาชนชาวเมืองปากเซและพระสงฆ์ในเขตเทศบาลเมืองปากเซ และพื้นที่ต่างๆ ในแขวงจำปาสัก โดยมีรูปแบบและวิธีการปฏิบัติอาจจะแตกต่างกันไปเล็กน้อยตามแต่ละพื้นที่ แต่โดยรวมแล้วยังคงรักษา ฮีต 12 เอาไว้เป็นอย่างดีทั้งนี้การประสานสมทบกันระหว่างบ้านกับวัดยังคงมีใกล้ชิดกันอย่างสนิทแน่น ฮีต 12 ในเมืองปากเซ ยังได้มีการประยุกต์ให้เข้ากับสภาพของสังคม วิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี อีกด้วย

5.1.3 การดำเนินชีวิตตามแนวทางฮีต 12 ของชาวพุทธลาวใน เมืองปากเซ แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว

ชาวเมืองปากเซมีความเชื่อในประเพณีฮีต 12 เป็นอย่างยิ่งเพราะว่าฮีต 12 นั้นเปรียบเสมือนเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินชีวิตโดยขาดไม่ได้ ไม่ว่าจะเป็นด้านการดำเนินชีวิตในด้านการศึกษาตลอดถึงคำสั่งสอนจากครูอาจารย์ ก็จะมีการกล่าวถึง ฮีต 12 ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นคติเตือนใจทุกคนฉะนั้นฮีต 12 จึงมีอิทธิพลต่อความเชื่อในฮีต 12 ในการดำเนินชีวิตของผู้คนในเมืองปากเซดังนี้

1) ด้านความเชื่อ ประชาชนชาวเมืองปากเซ มีความเชื่อว่า ฮิต 12 เป็นประเพณีที่ดังามเพราะมันเปรียบเสมือนระเบียบหรือกฎเกณฑ์ในการดำเนินชีวิตให้เป็นไปในทางที่ดี เช่น บุญพระเวส ประชาชนมีความเชื่อว่า การทำบุญให้ทานจะทำให้คนไปเกิดในเมืองสวรรค์ เพราะฉะนั้น ประชาชนชาวเมืองปากเซ จึงยึดถือ บุญพระเวสเป็นบุญที่สำคัญและเป็นบุญประจำปีทุกๆหมู่บ้านที่จัดขึ้นเป็นประจำ

2) ด้านการปฏิบัติ เมื่อประชาชนชาวเมืองปากเซมีความเชื่อ ในประเพณีฮิต 12 พวกเขาได้ปฏิบัติตามโดยมีพระสงฆ์เป็นผู้นำหน้าพาทาง ในการเป็นแบบแผนขึ้นนำอบรมบสั่งสอนให้ถูกต้องตาม ฮิตครอง เช่น บุญข้าวประดับดิน ชาวบ้านต้องตื่นแต่เช้าเพื่อเตรียมทำกับข้าวอาหารหวานคาว มีความเชื่อ ซึ่งได้ปฏิบัติกันมาเมื่อได้อาหารที่มาแล้วก็เอามาวางไว้ตามกำแพงวัดบ้าง ต้ายวัด ในต้นไม้ใหญ่บ้าง ก็เพื่อว่าญาติพี่น้องที่ตายไปแล้วจะมารับส่วนบุญ หรือ อาหารที่ตนวางไว้ ก็ได้ปฏิบัติกันชาวบ้านก็ได้ปฏิบัติจนมาถึงปัจจุบัน

3) วิถีชีวิต ประชาชนชาวเมืองปากเซก็มีอาชีพ หลายรูปแบบ เป็นราชการบ้าง แม่ค้าขายขาย เป็นพนักงานทหาร ตำรวจ แต่อย่างไรก็ดีชาวบ้านก็ยังได้ใช้ชีวิตชีวิตตามฮิตครองประเพณีตามเดิมเพราะ ก็ยังได้ทำบุญตักบาตร ตามวาระโอกาสตามความสะดวกของตน ยังรักษาความสามัคคีได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้แล้วประเพณีฮิต 12 ยังมีบทบาทในการการพัฒนาชุมชนและเป็นผู้นำความสามัคคีมาสู่สังคม สามารถชักชวนผู้คนเข้ามาวัดพุทธศาสนาได้ และยังสามารถพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่สังคม สังคมสงเคราะห์ เป็นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรม จารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรม ส่งเสริมการศึกษา ส่งเสริมความมั่นคงของชาติ ป้องกันปัญหาอาชญากรรม ส่งเสริมสัมมาอาชีพ การบริการสังคม และเสริมสร้างความสามัคคีในสังคม

6. ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยศึกษาการดำเนินชีวิตตามแนวทาง“ฮิต 12”ของชาวพุทธลาวในเมืองปากเซ แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาวนั้น มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

6.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) ผู้นำทุกระดับในการปกครองควรให้ความสำคัญกับประเพณีฮิต 12 ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นการอนุรักษ์ฮิตครองเอาไว้ให้กับสังคมลาว

2) คณะประจำแขวงจำปาสักทั้งฝ่ายฆราวาสและฝ่ายสงฆ์ ควรจัดให้มีการตั้งศูนย์เปิดอบรมเยาวชนให้ได้เรียนรู้เกี่ยวกับประเพณี ประจำพื้นที่ และเปิดกว้างการเผยแพร่ตามสถานศึกษา และสถาบันการศึกษาระดับวิทยาลัยทุกแห่ง ทั้งภาครัฐและเอกชน

6.2 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1) ควรนำวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับงานบุญประเพณี ฮิต 12 ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทสังคมในแต่ละพื้นที่ เพื่อสร้างความสามัคคีให้กับคนในชุมชนและสังคม

2) ควรนำเทคโนโลยี มาใช้เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดและเผยแพร่เกี่ยวกับงานประเพณีต่างๆ เพื่อเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมของชาติเอาไว้ให้กับคนรุ่นหลัง

3) ควรมีการจัดทำคู่มือเกี่ยวกับงานบุญประเพณี ฮีต 12 เพื่อให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันและเป็นการเปิดกว้างให้กับบุคคลอื่น ได้นำไปศึกษาเรียนรู้

6.3 ข้อเสนอแนะในพื้นที่วิจัย

1) คณะสงฆ์ในเมืองปากเซควรจัดให้มีการอบรมความรู้เกี่ยวกับความเป็นมาและความสำคัญเกี่ยวกับประเพณีฮีต 12 เพื่อถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ให้กับประชาชน

2) พระสงฆ์ ควรมีบทบาทส่งเสริมและสนับสนุนกระบวนการจัดทำงานบุญประเพณี ฮีต 12 ให้เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้นเพื่อที่จะให้คนรุ่นหลังได้เรียนรู้และเข้าใจมากขึ้น

6.4 ข้อเสนอแนะเชิงวิจัยต่อ

1) ศึกษาวิจัยความเป็นมาของประเพณีฮีต 12 ในพื้นที่ต่างๆของแขวงจำปาสักเพื่อนำมาวิเคราะห์ถึงความแตกต่าง

2) ศึกษาวิธีการประยุกต์ใช้ประเพณีฮีต 12 ให้เข้ากับการดำเนินชีวิตชาวพุทธลาว

3) ศึกษาวิจัยบทบาทของคณะสงฆ์ที่มีต่อประเพณีฮีต 12 และเพื่อพัฒนาปรับปรุงให้เข้ากับหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนา

บรรณานุกรม

1. ภาษาไทย :

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาเป็ฏกั , 2500.กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(1) หนังสือ :

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่, พระพุทธศาสนาในลาว, (เชียงใหม่ : 2550),

(2) วิทยานิพนธ์

พระอุดมศักดิ์ ปัญญาโร(แก้วพันธุ์วงศ์), “ศึกษาการดำเนินชีวิตตามศรัทธาในพระพุทธศาสนาของชาวพุทธลาว”,
วิทยานิพนธ์พุทธศาสนมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2556), หน้า
74.

(3) เว็บไซต์

http://www.lampangvc.ac.th/lvcasean/page_laos.html.

2. ภาษาต่างประเทศ

2) ภาษาลาว **ໜັງສື “ພາສາລາວ”**

ມະຫາຄຳຜຸນ ພິລາວົງ, ວັດທະນະທຳ ແລະ ປະເພນີບູຮານລາວ, ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ : ດວງ
ມາການພິມ, 2009

ກິແດງ ພອນກະເສີມສຸກ, ວັດທະນະທຳລາວກ່ຽວກັບການດຳລົງຊີວິດຕາມຮີດ 12 ຄອງ 14, ຫໍ
ສະໝຸດແຫ່ງຊາດ : ໂຮງພິມພິດສະວົງ, 2006

ນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ 450 ປີ (1560-2010), ພິມທີ່ໂຮງພິມນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ, 2010